

Fakta om ”1.000-dages-program – *en bedre start på livet*”

Som en del af finansloven vil regeringen prioritere 1 milliard kroner til et løft af de første og vigtige år i børn fra sårbare familiers liv med initiativet ”1.000-dages-program – *en bedre start på livet*”

Det er i barnets første 1.000 dage af livet, at grundlæggende kognitive, sociale og adfærdsmæssige kompetencer udvikles. Samtidig ved vi, at udsathed slår igennem, allerede når børnene er helt små og går i dagtilbud. Der er en forskel på op til to år i børns sociale, sproglige og tidlige matematiske kompetencer allerede i 3-årsalderen og ved skolestart. Derfor vil regeringen sætte ind tidligt.

Hensigten med puljen er en bred indsats, der skal hjælpe de sårbare og udsatte familier og børn i de første 1.000 dage af barnets liv gennem de tre mest centrale arenaer for det lille barn:

- **Dagtilbud af høj kvalitet:** 760 mio. kr. til flere pædagoger i dagtilbud med mange 0-2-årige børn fra sårbare familier og 75 mio. kr. til efteruddannelse af pædagoger og dagplejere i dagtilbud i forhold til sårbare børns første 1.000 dage.
- **Hjemme hos familien:** 115 mio. kr. til indsatser i hjemmet i barnets første 1.000 dage, herunder screening, dialog med og vejledning af forældre. 5 mio. kr. til materialer til forældre om barnets udvikling i de første 1.000 dage, om gensidige forventninger mellem dagtilbud og forældre samt om sunde madvaner.
- **Sundhedsplejen:** 45 mio. kr. til øget sundhedsplejeindsats hos sårbare og udsatte familier efter barnets første år og i dagtilbud.

DAGTILBUD

En tidlig indsats i dagtilbud af høj kvalitet kan bidrage til at mindske negativ social arv. Høj kvalitet i dagtilbud medvirker til, at børn fra sårbare familier får en bedre skolegang og tilknytning til arbejdsmarkedet, bliver mindre kriminelle mv.¹ Herunder ved vi, at det pædagogiske personales kompetencer er blandt de mest betydningsfulde faktorer for at løfte sårbare og udsatte børn i dagtilbud².

¹ Heckman 2006, VIVE, 'Universal Preschool Programs and Long-Term Child Outcome - A Systematic Review', 2018.

² Bauchmüller et. al. 2011, (AKF), EPPSE 2012.

For at styrke kvaliteten i dagtilbuddenes indsats for sårbare og udsatte børn i de første 1.000 dage bliver der afsat en pulje målrettet daginstitutioner med mange 0-2-årige børn fra sårbare familier. Det skal give kommuner og daginstitutioner endnu bedre rammer for en styrket og målrettet indsats for at løfte de børn, der har det største behov, herunder med et særligt fokus på de helt små børn, hvor effekten af en styrket indsats er størst.

Med "1.000-dages-program – *en bedre start på livet*" bliver der afsat 43 millioner kroner i 2019 og 239 millioner kroner årligt i 2020-2022 – samlet 760 mio. kr. til puljen i 2019-2022 – til ansættelse af ca. 460 uddannede pædagoger i ca. 450 daginstitutioner. Midlerne tildeles de institutioner, der har mindst 25 procent børn, hvis forældre modtager mindst 80 procent fripladstilskud og/eller socialpædagogisk fripladstilskud.

Efteruddannelse af pædagoger og dagplejere

Pædagoguddannelsen er en bred uddannelse, hvor der kan vælges en specialisering i forhold til en dagtilbudsdel (1-5-årsområdet). Men der er ikke særligt fokus på de første 1.000 dage, herunder børn fra sårbare familier. Der findes heller ikke diplommoduler til pædagoger, der har fokus på sårbare og udsatte børns første 1.000 dage.

Hovedparten af landets dagplejere har ikke en pædagogisk uddannelse (kun ca. 10 procent har en pædagogisk uddannelse). Ca. 35 procent af de 0-2-årige, der er indskrevet i dagtilbud, herunder børn fra sårbare familier, er indskrevet i dagplejen. Et kompetenceløft kan derfor give dagplejerne en styrket viden, så børn fra sårbare familier i dagplejen får en endnu bedre pædagogisk støtte.

Med "1.000-dages-program – *en bedre start på livet*" foreslås det, at der i alt afsættes 75 mio. kr. til et kompetenceløft af pædagoger og dagplejere, der arbejder med 0-2-årige børn fra sårbare familier. Puljen bliver tildelt interesserede kommuner på baggrund af en objektiv fordelingsnøgle vedrørende andelen af børn i målgruppen baseret på eksisterende nationale data. Ca. 20 procent af kommunens puljeandel skal som udgangspunkt bruges på dagplejere svarende til ca. 15 mio. kr.

Puljen vil betyde, at knap 2.500 pædagoger fra institutioner med mange 0-2-årige børn fra sårbare familier vil kunne kompetenceudvikles, samt at knap 1.000 dagplejere kan gennemføre et femdages læringsforløb. Begge er inklusiv vikardækning.

FAMILIEN OG HJEMMET

Forskningen viser, at familien er mest betydningsfuld i forhold til at støtte et barns udvikling, tilknytning og trivsel. I mange tilfælde begynder indsatsen over for et sårbart eller udsat barn ikke tidligt nok. Det kan have alvorlige konsekvenser for barnets fremtid. Derfor er det vigtigt at yde tidlig hjælp til sårbare og udsatte familier gennem screening, tidlig hjælp samt vejledning af og øvelser for forældre både i og uden for hjemmet. En indsats allerede under graviditeten og i barnets første leveår kan være med til at forebygge relationsproblemer mellem forældre og barn og sikre barnet en bedre udvikling, trivsel og læring.

Derfor bliver der fra 2019-2022 afsat 115 mio. kr. til henholdsvis:

1. at implementere en række kendte og virksomme metoder i forhold til screening og vejledning i og uden for hjemmet.
2. at identificere og systematisk afprøve nye lovende praksisser i forhold til vejledning af forældre i hjemmet af bl.a. pædagoger fra barnets dagtilbud.

Sundhedsplejen

Indsatser i sundhedsplejen i barnets første 1.000 dage kan have stor betydning for både barnets og familiens trivsel. På baggrund af eksisterende kommunale erfaringer om sundhedsplejebesøg bliver der afsat 35 mio. kr. i 2019 til en pulje til udvikling og afprøvning af forsøg med sundhedsplejen målrettet børn i udsatte og sårbare familier.

Formålet med initiativet er at identificere og udbrede indsatser, hvor sundhedsplejen kan understøtte sårbare familier med små børn. Det kan for eksempel være et besøg i ½-års- og 3-års-alderen.

Samtidig er samarbejdet mellem sundhedsplejen og dagtilbuddene vigtigt for at sikre børnenes sundhed og trivsel i de tidlige år. I tillæg til ovenstående afsættes i alt 10 mio. kr. til besøg af sundhedsplejen i dagtilbud med fokus på børn fra sårbare familier med henblik på at styrke viden og samarbejdet mellem pædagoger, sundhedsplejersker og forældre.

Tabel 1	
Økonomi i initiativet vedr. 1000 dages program 2019-2022	
<i>Mio. kr. i 2019 pris- og lønniveau</i>	2019-2022
1. En særlig indsats i barnets første 1000 dage	835
- Heraf 1.1 Pulje til flere uddannede pædagoger til institutioner med mange 0-2 årige børn i udsatte positioner	760
- Heraf 1.2 Kompetenceløft om de første 1000 dage hos børn i udsatte positioner	75
2. Familiens rolle og barnets første 1000 dage	165
- Heraf 2.1 Øget vejledning i hjemmet for familier med børn i udsatte positioner i barnets første 1000 dage	115
- Heraf 2.2 Familiens rolle og klar ansvarsfordeling	5
- Heraf 2.3 Sundhedsplejebesøg de første 1000 dage hos familier i udsatte positioner og i dagtilbud	45
I alt	1.000